

ELi andmekaitser reform ja suurandmed

Teabeleht | Jaanuar 2016

ET

Věra Jourová
Õigus- ja tarbijaküsimuste ning
soolise võrdõiguslikkuse volinik

Õigus- ja tarbijaküsimuste
peadirektoraat

SUURANDMED ON SUUR VÕIMALUS ELI ETTEVÕTJATELE

Euroopa kodanike isikuandmete väärtus võib aastaks 2020 tõusta hinnanguliselt kuni 1 triljoni euroni aastas. Euroopa andmekaitse normide tugevdamine annab seega äritegevusele ja innovatsioonile hoogu juurde, mitte ei pidurda neid. Kuna tarbijad on üha enam mures isikuandmete kaitse pärast, tähendab usalduse

kaotus ettevõtjatele ärivõimaluste ja tulu vähenemist. Hiljutised suurt tähelepanu äratanud isikuandmete väärkasutamise juhtumid on sundinud tarbijaid vältima teenuseosutajaid, kes ei säilita isikuandmeid piisavalt turvaliselt. Kõrgel tasemel isikuandmekaitset pakuvad ELi ettevõtted saavad tarbijate huvidele paremini vastu tulla ja on seega konkurentsivõimelisemad. ELi andmekaitse normid on rangeimad maailmas. See loob usaldusväärse keskkonna.

Suhtumine andmekaitse

- » 81% eurooplastest leiavad, et neil ei ole täielikku kontrolli oma veebis olevate isikuandmete üle (Eurobaromeeter, 2015).
- » Enamik eurooplasi (69%) soovivad, et nende isikuandmete kogumiseks ja töötlemiseks küsitaks nende selget nõusolekut (Eurobaromeeter, 2015).
- » Ainult 24% eurooplastest usaldavad
- » veebiteenuseid, nagu otsingumootorid, suhtlusvõrgustikud ja e-posti teenused

Mis on suurandmed?

Suurandmete all mõeldakse eri liiki suuri andmehulki, mis on saadud mitmesugustest allikatest, näiteks inimestelt, masinatelt või sensoritelt. Tegemist võib olla kliimateabe, satelliidifotode, digitaalfotode ja -videote, tehinguandmete või GPS-signaalidega. Suurandmed võivad sisaldada isikuandmeid ehk isiklikku teavet, mis võib olla näiteks nimi, foto, e-posti aadress, pangaandmed, postitus suhtlusvõrgustikus, meditsiiniteave või arvuti IP-aadress.

„Euroopas on parem“

- » Suurandmete turud samanevad pilveteenuste turgudega – need on uued, kiiresti populaarsust koguvad ja suuresti reguleerimata turud, millel on tohutu kasvupotentsiaal. Usaldusväärsusel on otsustav mõju sellele, kuidas need turud Euroopas hoo sisse saavad. Uute teenuste kasutamise hõlbustamiseks peavad tarbijad neid osutavaid ettevõtteid usaldama. Seepärast on isikuandmete kaitset pakkuvatel ettevõtetel konkurentsieelis ning Euroopa kõrgel tasemel andmekaitsekeskkond on stiimul, mis meelitab innovatiivseid tehnoloogiaettevõtteid ELi.
- » Apple investeerib 1,7 miljardit eurot uutesse Euroopa andmekeskustesse.
- » Pilvandmetöötlusettevõtte Salesforce.com laiendas Euroopas oma tegevust ja avas 2014. aastal uue andmekeskuse Ühendkuningriigis ja 2015. aastal Saksamaal. Veel üks andmekeskus on kavas avada Prantsusmaal. Salesforce'i juhatuse sõnul tähendab uue andmekeskuse avamine Euroopas investeringute kahekordistamist. Euroopa oli 2013. eelarveaastal Salesforce'i kõige kiiremini kasvav piirkond.
- » IBM avas Ühendkuningriigis, Saksamaal, Prantsusmaal ja Itaalias uued pilvandmetöötluskeskused, et osutada kõrgel tasemel isikuandmete kaitset pakkuvaid teenuseid.
- » Zettabox.com on näide ehtsast Euroopa pilvsalvestuslahendusest. Selle motoks on „Euroopas on parem“ (It's better in Europe). Zettabox otsustas rajada kogu oma tegevuse Euroopasse, et pakkuda kvaliteetset pilveteenust, millel on parim võimalik isikuandmete kaitse.

ELI ANDMEKAITSEREFORM AVAB UKSED SUURANDMETEENUSTELE EUROOPAS

Andmekaitser reformiga töötatakse ELi jaoks välja üks, kvaliteetne ja põhjalik andmekaitse-eeskirjeld kogum. Tänu suuremale õiguskindlusele ja usaldusele digitaalse turu vastu hoogustatakse investeerimist jätkusuutlikesse andmeteenustesse. See toob omakorda kaasa parema põhiõiguste kaitse, suurema tarbijate usalduse ja majanduskasvu.

Rohkem usaldust – Arvukad turu-uuringud näitavad, et suurandmetel põhinevaid teenuseid ja tooteid välja töötavate ettevõtete edu sõltub nende oskusest luua ja hoida tarbijaga usalduslikku suhet.

> **KUIDAS?** Kodanikele antakse rohkem õiguseid (isikuandmetele juurdepääsu ja nende parandamise õigus, selge õigus olla unustatud, õigus keelata oma isikuandmete töötlemine ja õigus saada teavet võimaliku andmekaitsealase rikkumise kohta).

Idufirmade lihtsam juurdepääs turule – Uus andmete ülekandmise õigus annab kodanikele võimaluse saada ühelt teenuseosutajalt kõik oma andmed ja anda need üle teisele teenuseosutajale.

> **KUIDAS?** Idufirmad ja väikeettevõtted saavad võimaluse siseneda andmeturgudele, mida valitsevad digitaalteenuseid pakkuvad suureettevõtted, ning meelitada tarbijaid ligi tänu isikuandmete kvaliteetsele kaitsele. See teeb Euroopa majanduse konkurentsivõimelisemaks.

Rohkem avatust – Inimesed vajavad rohkem teavet andmekaitsepõhimõtete kohta ja selle kohta, mis juhtub nende andmetega, kui neid töödeldakse veebiteenuse osutamiseks.

> **KUIDAS?** Ettevõtted peavad avaldama läbipaistvad ja kergesti kättesaadavad andmekaitsepõhimõtted. Veebisaidil selgitatakse lihtsate kujutiste abil, kuidas isikuandmeid töödeldakse, kes seda teeb ja kelle järelevalve all.

Kõigile samad eeskirjad – 28 riiklikku seadust asendatakse ühe, lihtsa ja selge õigusaktiga ning kasutusele võetakse ühtne haldamist ja kontrolli reguleeriv kontaktpunkt.

> **KUIDAS?** Kogu Euroopas kehtiv üks õigusakt vähendab bürokraatiat ja kulusid ning loob ELi ettevõtetele ja eelkõige idufirmadele vajalikud tingimused suurandmete pakutavate võimaluste kasutamiseks ühtsel e-turul. Ettevõtted peavad suhtlema 28 eri asutuse asemel ühe järelevalveasutusega, mis teeb andmetöötluste lihtsamaks ja odavamaks.

„Lõimitud andmekaitse“ – Reform näeb ette, et suured andmetöötledjad peavad investeerima headesse andmekaitsetavadesse ning muutma need oma äriplaani alustalaks.

> **KUIDAS?** Uus põhimõte „lõimitud andmekaitse“ motiveerib suurandmete analüüsi kujundajaid kasutama selliseid tehnoloogiaid nagu anonüümimine, pesudonüümimine ja krüpteerimine, ning anonüümse suhtluse protokolle. Komisjon teeb koostööd liikmesriikidega, eelkõige järelevalveasutuste ja huvirühmadega, et ettevõtteid nende tehnoloogiate kasutamisel piisavalt nõustada.

Idufirmade ja teiste väikeettevõtete elu läheb lihtsamaks: erandid

- » Enam pole vaja määrata andmekaitseametnikku. Ettevõtte ei pea määrama andmekaitseametnikku, kui tema põhitegevusala ei ole andmetöötlus.
- » Enam pole vaja esitada teateid. Järelevalveasutustele teadete esitamine on bürokratlik koormus, mis läheb ettevõtetele igal aastal maksma 130 miljonit eurot. Reformiga kaotatakse see vajadus täielikult.
- » Enam pole vaja tegeleda ülemääraste teabepäringutega.
- » Ettevõttel on õigus küsida isikuandmete juurdepääsu andmise eest tasu, kui selliseid päringud esitatakse põhjendamatult palju.
- » Enam pole vaja teha mõjuhindamisi. Väikeettevõtteid ei pea enam tegema andmekaitse mõjuhindamisi, välja arvatud juhul, kui andmetöötlus kujutab endast suurt riski kodanikele.

SAMAD EESKIRJAD ELI JA MITTE-ELI ETTEVÕTETELE

ELi andmekaitse-eeskirju kohaldatakse ka mitte-ELi ettevõtete suhtes, mis pakuvad tooteid ja teenuseid ELi kodanikele või jälgivad nende käitumist. Teisisõnu – kõikide ELis tegutsevate ettevõtete suhtes kohaldatakse samu eeskirju olenemata nende päritoluriigist.

See annab Euroopast ja mujalt kui Euroopast pärit ettevõtetele võrdsed võimalused. Ka idufirmad mujalt maailmast peavad järgima samu nõudeid. See tagab üleilmastumise tingimustes ausa konkurentsi.

MILLISED ON SUURANDMETE EELISED?

Suurim eelis on see, et need andmed aitavad märgata eri andmeallikate ja -kogumite vahelisi mustreid, mis aitab teha kasulikke järeldusi. Mõtleme näiteks tervishoiule, toiduohutusele, arukatele transpordisüsteemidele, energiatõhususele või linnaplaneerimisele.

Suurandmete abil suurendatakse tootlikkust ja täiustatakse teenuseid, see aga on majanduskasvu allikas. Kui ELi 100 tipptootjat kasutaksid suurandmeid, oleks tulemuseks 425 miljardi euro suurune sääst. Suurandmete analüüs võiks ELi majanduskasvu aastaks 2020 suurendada täiendavalt 1,9%, mis kasvataks SKPd 206 miljardi euro võrra.

SUURANDMED JA ANDMEKAITSE

Isikuandmete kaitsmine muutub üha keerukamaks, kuna teabe hulk mitmekordistub ja seda jagatakse kogu maailmas üha laialdasemalt. Inimeste tervist, asukohta, elektritarbimist, veebitegevust iseloomustavaid ja muid andmeid saab avaldada ning see võib tekitada probleeme seoses profiilanalüüside, diskrimineerimise, tõrjutuse ja kontrolli kaotamisega.

Suurandmete analüüsimisel ei ole alati vaja isikuandmeid kasutada. Kui neid aga kasutatakse, tuleb kindlasti järgida andmekaitse-eeskirju ja -põhimõtteid. ELi põhiõiguste harta kohaselt on igal inimesel õigus isikuandmete kaitsele kõikides eluvaldkondades, olgu siis kodus, tööl, poes, polikliinikus, politseijaoskonnas või internetis. Kõik see kehtib ka suurandmete kohta.

Innovatsiooni soodustamine: juhita sõitvad autod

Euroopa Liit peab aitama muuta leidlikud lahendused toodeteks ja teenusteks, mis suurendaksid majanduskavu ja loovsid töökohti. Juhita sõitvad autod on selle heaks näiteks. Selliste autode puhul kasutatav tehnoloogia eeldab rohkete sõiduandmete, sealhulgas isikuandmete vahetamist. Euroopa autotootjad võtavad uuenduslike ja edumeelsete lahenduste väljatöötamisel andmekaitse-eeskirju hoolikalt arvesse. Näiteks saavad eCall-teenusega varustatud autod õnnetuse korral teha automaatselt kõne lähimasse hädaabikeskustesse. See on suurepärase näide ELi andmekaitse-eeskirjadega kooskõlas olevast toimivast ja edukast lahendusest. Tänu uutele eeskirjadele on eCall-teenuse kasutamine lihtsam ja andmekaitse seisukohalt täiuslikum.

Kas teil on küsimusi?

http://ec.europa.eu/justice/data-protection/index_en.htm

Võtke ühendust Europe Directiga:
00 800 67 89 10 11

<http://europa.eu/europedirect/>

